

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Републички завод за статистику

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ИНВЕСТИЦИЈАМА У ОСНОВНА СРЕДСТВА (ИНВ-01)

Београд, јануар 2010.

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ИНВЕСТИЦИЈАМА У ОСНОВНА СРЕДСТВА (ИНВ-01)

Истраживање Годишњи извештај о инвестицијама у основна средства (ИНВ-01) спроводи се на основу Уредбе о утврђивању појединих статистичких истраживања ("Службени гласник РС" бр. 110/2009).

Образац ИНВ-01 делимично је измењен и усаглашен је с међународним статистичким стандардима и методологијама, тј. са Европским системом рачуна 1995 (ESA 1995) и Системом националних рачуна 1993 (SNA 1993).

Извештајем ИНВ-01 прикупљају се подаци о инвестицијама од правних лица у земљи без обзира на то да ли су она у редовном или пробном раду, у оснивању или ликвидацији – уколико су непосредни инвеститори. Обухватају се само инвестиције крајњег корисника (или оног који у његово име инвестира) тако да се не укључују издаци у облику дотација и преноса новчаних средстава за кредитирање и финансирање других правних лица (орочавање, обавезна издвајања и сл.), као и преноси за учешћа.

Правна лица код којих су у току године настале статусне промене (спајање, припајање, подела) попуњавају извештај ИНВ-01 на исти начин као и Годишњи финансијски извештај, који предају Народној банци Србије - Одељењу за регистре, и Министарству финансија – Управи за трезор, и то за следеће периоде: од почетка године до момента статусне промене и од момента статусне промене до краја године.

За попуњавање идентификационих обележја у заглављу обрасца користи се Решење о регистрацији правног лица из Регистра јединица разврставања.

Правна лица која у току извештајне године нису имала никаквих инвестиција попуниће само заглавље обрасца, а преко табела на првој страни обрасца исписаће да нису остварила никаква улагања у основна средства те године. Овако попуњен и потписан образац вратиће у предвиђеном року надлежном заводу/одељењу за статистику.

Приликом попуњавања података треба обратити пажњу на то да се сваки појединачни нумерички податак читко упише у одговарајућу кућицу, с десна на лево.

Сви се подаци исказују у хиљадама РСД (без децимала). Прерачунавање у динаре врши се према средњем курсу Народне банке Србије на дан извршења трансакције.

Образац се састоји из 5 табела.

Табела 1: ИЗВРШЕНЕ ИСПЛАТЕ ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ У ОСНОВНА СРЕДСТВА приказује новчана улагања у основна средства (у готовом новцу, чеком, вирманом или другим налогом) у току године, без обзира на то када је извршена њихова изградња, израда или набавка. Исплатама се обухватају и отплате комерцијалних кредита и финансијског лизинга искоришћених у току године, као и исплаћене курсне разлике у текућој години, без обзира на то када су настале.

Исплате из сопствених средстава обухватају динарска и девизна средства непосредног инвеститора: амортизација, сопствена средства, средства буџета и друштвених фондова и сл., пренета на рачун инвеститора.

Исплате из удружених средстава обухватају динарска и девизна средства домаћих и страних суинвеститора, као и физичких лица, удружена са средствима непосредног инвеститора а на основу заједничког улагања.

Исплате из кредита обухватају банкарске кредите, финансијске кредите добијене од других, као и финансијске кредите непосредно уговорене са иностраним фирмама.

Исплате из средстава државних органа и органа локалне самоуправе обухватају само исплате за инвестиције на терет кредита, без обзира на то да ли је кредит уговорен посредством банке или непосредно, са обавезом враћања или без ње.

Табела 2: ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА ИЗМЕЂУ ИСПЛАТА ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ И ОСТВАРЕНИХ ИНВЕСТИЦИЈА СА СТАЊЕМ КРАЈЕМ ИЗВЕШТАЈНЕ ГОДИНЕ приказује однос између извршених исплата у извештајној години и вредности физички остварених инвестиција у истом периоду, уз временско разграничење на које се те исплате, односно набавке односе. Податак под редним бројем 2.6 приказује вредност физички остварених инвестиција у току године. Остварене инвестиције представљају вредност ефективно извршене изградње, израде или набавке објеката, опреме и осталог, без обзира на то да ли су завршене или нису и да ли је њихова исплата извршена или не. Вредност набављеног инвестиционог добра обухвата цену произвођача, трговинску маржу, таксе, транспортне трошкове и трошкове монтаже, као и трошкове за израду студија, пројеката, инвестиционих елабората, експертиза, технички преглед и трошкове преноса власништва.

Табела 3: ТЕХНИЧКА СТРУКТУРА ИНВЕСТИЦИЈА У НОВА И ПОЛОВНА ОСНОВНА СРЕДСТВА (УКЉУЧУЈУЋИ И ОСНОВНА СРЕДСТВА НАБАВЉЕНА ПУТЕМ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА) И ПРОДАЈА ПОЛОВНИХ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА приказује детаљније податке о набавкама основних средстава. Набављена основна средства могу бити купљена у земљи и иностранству, набављена путем финансијског лизинга, могу бити стечена трампом, примљена као капитални трансфер у природи или произведена и задржана за сопствену употребу.

Финансијски лизинг се темељи на уговору о закупу, где је рок коришћења (закупа) опреме или некретнина приближно једнак њиховом процењеном животном веку. Прималац финансијског лизинга стиче скоро иста права као да је сам власник тих добара, тј. сви значајнији ризици и користи повезани с власништвом над предметом лизинга прелазе на примаоца лизинга. Финансијски лизинг обично је неопозив и гарантује даваоцу лизинга повраћај његовог капитала, увећаног за камате. Књиговодствено се код примаоца и даваоца бележи као да је дошло до преноса власништва, односно до купопродаје иако се то формално није догодило.

Основна средства разврстана су према класификацији имовине у SNA 1993, и то на **материјална основна средства** (зграде и грађевине, машине и опрема, обрађено природно богатство) и **нематеријална основна средства** (искоришћавање минерала, рачунарски програми, забава, књижевни и уметнички оригинали и остала нематеријална основна средства).

Инвестиције у набавку **нових** основних средстава (колона 2) обухватају набавке извршене непосредно од извођача грађевинских радова, произвођача опреме или основних средстава произведених у сопственој режији, односно основних средстава која још нису била предмет купопродаје између непосредних корисника тих добара. Овде се укључују и половна опрема набављена у иностранству, инвестиције у значајнија побољшања постојећих основних средстава, инвестиције у значајнија побољшања земљишта, трошкови преноса власништва земљишта, као и набавка половних путничких аутомобила од физичких лица.

Значајнија побољшања постојећих основних средстава треба разликовати од редовног одржавања и поправки, што се овде не обухвата. Код таквих побољшања, одлука о реновирању, реконструкцији или проширењу може бити донета у било које време, без обзира на објективно стање основног средства, и она повећавају производни капацитет и/или значајно продужавају радни век основног средства.

Значајнија побољшања земљишта приказују се одвојено, а односе се на повећање искористивог земљишта насталог крчењем шума, каменитог тла, исушивањем мочвара, изградњом насипа или одводних канала, заштитом од поплава или ерозије земљишта, изградњом заштитних објеката, брана или баријера.

Инвестиције у набавку **половних** основних средстава (колона 3) обухватају основна средства која су у извештајној години само мењала власника, тј. нису набављена непосредно од извођача грађевинских радова, произвођача опреме или произведена у сопственој режији. Овде се обухвата и вредност земљишта.

Продаја основних средстава (колона 4) приказује се према вредности у купопродајном уговору, где се продајна цена умањује за трошкове преноса власништва.

Драгоцености (дијаманти, немонетарно злато, платина, сребро итд.; слике, скулптуре итд.; накит од драгог камења и метала, збирке и др.) јесу нефинансијска средства која се не користе за производњу или потрошњу већ првенствено за чување и одржавање вредности.

Табела 4: ИНВЕСТИЦИЈЕ У НОВА ОСНОВНА СРЕДСТВА, ПО НАМЕНИ УЛАГАЊА И ТЕРИТОРИЈИ

приказује податке о инвестицијама које су разврстане по делатностима којима су намењене и општинама на чијој се територији налазе.

У зависности од организационе структуре извештајне јединице и локације инвестиционог објекта, при разврставању података поступа се на један од следећих начина:

- ако правно лице инвестира само у једну делатност која је идентична његовој основној делатности, податке уноси само у прву колону ове табеле. Уколико инвестира само у једну делатност, али различиту од основне, тада поред прве колоне попуњава и другу, с тим што у заглављу друге колоне уноси податке о делатности намене и територији на којој се инвестиција налази;
- ако правно лице инвестира само у једну делатност, али у корист својих пословних јединица које се налазе на територији две или више општина, тада попуњава онолико колона у табели у колико општина инвестира у односну делатност. У заглављу тих колона правно лице уноси увек исти назив делатности којој су инвестиције намењене и назив одговарајућих општина на чијој територији инвестира. У колону 1. уноси се збир података из колона 2, 3, 4. итд.;
- ако правно лице инвестира у више различитих делатности, а на територији исте општине, попуњава се онолико колона у колико се делатности инвестира, док општина увек остаје иста. У колону 1. уноси се збир података из колона 2, 3, 4. итд. Нарочито скрећемо пажњу на инвестиције државних органа и органа локалне самоуправе, када обављају функцију инвеститора (изградња школа, социјалних, здравствених установа, разни комунални радови итд.) приказаће инвестиције за сваку делатност посебно;

- ако правно лице инвестира у више различитих делатности на територији више општина, попуњава посебну колону за сваку делатност у једној општини, затим за сваку делатност у другој општини итд. У колону 1. уноси се збир података из колона 2, 3, 4. итд.

Инвестиције у транспортну опрему треба приказати у оквиру делатности којима ће та опрема претежно служити и у општини на чијој је територији седиште пословне јединице која обавља ту делатност. Изузетно, инвестиције које је немогуће разврстати по општинама, као што су улагања у железничке пруге, путеве, електричне и ТТ воде и сл., треба приказати само према одређеној делатности.

У заглављу колона 2, 3, 4. итд., на предвиђеном месту, правна лица уписују назив пословне јединице тако да се може јасно утврдити којој су делатности намењене, као и име општине на којој се инвестициони објекат налази. Кућице у заглављу сваке колоне предвиђене су за шифре, а попуњава их статистика.

Податак под редним бројем 4.1 (преузет податак 3, колона 2, табела 3) Инвестиције у набавку нових основних средстава, разврстава се према карактеру изградње (ред. бр. 4.11, 4.12 и 4.13) и техничкој структури (ред. бр. 4.14 до 4.21).

Ставка под ред. бр. 4.11, Изградња нових капацитета, обухвата инвестиције за подизање нових објеката правних лица и нових јединица у оквиру постојећих, на новој или старој локацији, без обзира на делатност која ће се у њима обављати. Ови капацитети чине: цео објекат као економско-техничка целина (грађевински део, опрема с монтажом и остало), део изградње објекта који представља засебну економско-техничку целину (а изградња се изводи у фазама), наставак градње или опремање раније обустављених инвестиција, улагања у дугогодишње засаде, основно стадо, изградња и набавка авиона и улагања у нове саобраћајнице.

Ставка под ред. бр. 4.12, Реконструкција, модернизација, доградња и проширење, обухвата инвестиције за преуређење или проширење постојећих објеката, опреме и уређаја, у циљу проширења обима, бољег прилагођавања потребама тржишта и измене врсте техничко-технолошких решења производње или услуга.

Ставка под ред. бр. 4.13, Одржавање нивоа постојећих капацитета, обухвата улагања у циљу замене застарелих, истрошених или уништених основних средстава (не обухватају се редовно одржавање и поправке). Ове инвестиције могу да утичу на интензивирање и рационализацију процеса рада, али не и на проширење расположивих капацитета и битнијих измена у постојећој врсти производа, услуга и технологије рада.

Табела 5: ИНВЕСТИЦИЈЕ И ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Ставка под ред. бр. 5.0, Инвестиције за заштиту животне средине (без инвестиција за заштиту на раду), издвојена је од укупних инвестиција и исказује се посебно. Ту спадају инвестиције у земљиште, зграде и друге објекте и опрему за:

- прикупљање (канте за смеће, контејнери), превоз (возила за прикупљање и превоз), обраду (мешање, згушњавање, уситњавање, неутрализацију, пресовање, сушење, спаљивање итд.), одлагање (депоније) и складиштење отпада;
- за заштиту површинских вода: спречавање или смањивање загађивања (и загревања) отпадних вода и изградња канализационе мреже за отпадне воде у кругу пословног субјекта (уређаји за пречишћавање отпадних вода, опрема за превоз активног муља, уређаји за контролу квалитета итд.);
- уклањање, избегавање или смањивање гасовитих или чврстих материја из отпадних гасова у ваздуху (уређаји за пречишћавање отпадних гасова, контролу квалитета ваздуха, инвестиције у преуређивање пећи ради употребе горива с нижим фактором емисије итд.);
- заштиту земљишта (тла) и подземних вода (деконтаминација загађеног земљишта и пречишћавање подземних вода);
- заштиту природе (ту се укључује заштита од ерозије и поплава, као и заштита законом заштићених биљних и животињских врста итд.);
- смањивање, избегавање или спречавање буке: заштита уређаја од буке и вибрација, грађевинске и техничке мере за смањивање буке (облоге, прозори, зидови, насипи итд.).

Текући издаци за заштиту животне средине (5.1) јесу сви издаци којима се спречава, уклања или смањује штетни утицај на животну средину (без инвестиционих издатака и амортизације):

- у вези с уређајима и опремом за заштиту животне средине (текући издаци за потрошену енергију, за резервне делове, запослена лица, услуге унутар предузећа, туђе услуге, камате);
- други издаци (за планирање, истраживање, развој, порези, осигурање, казне, одштете итд.).

Образац се попуњава у два примерка, од којих један остаје извештајној јединици, а други примерак извештајна јединица доставља надлежном статистичком заводу/одељењу.